

Wat vrouwen vragen van Europa

prioriteitennota
Europese verkiezingen | mei 2014

vrouwenraad
beslist feminist

INHOUDSOPGAVE

1.	een genderbril voor alle eu-beleidsprocessen	4
2.	genderbudgetting meer dan ooit nodig voor het Europees semester	4
3.	evenveel vrouwen als mannen aan de top.....	5
4.	gelijkheid in diversiteit.....	5
5.	geen backlash van vrouwenrechten!.....	6
6.	meer vrouwen aan de bak in volwaardige jobs.....	6
7.	gelijk loon en gelijk pensioen.....	7
8.	geen taboes rond mannen en zorg.....	8
9.	nultolerantie voor geweld tegen vrouwen.....	9
10.	geen clichés in de media (en reclame) en het onderwijs	10
11.	empowerment van vrouwen is ontwikkelingssamenwerking.....	10

VROUWENRAAD

Middaglijnstraat 10

1210 Brussel

02 229 38 19

www.vrouwenraad.be

info@vrouwenraad.be

Voor meer informatie of een gesprek over dit memorandum, contacteer Magda De Meyer voorzitter

Vrouwenraad, via info@vrouwenraad.be

Gelijkheid tussen mannen en vrouwen is één van de voornaamste doelstellingen en fundamentele waarden van de Europese Unie. Iedere Europese burger – man of vrouw - heeft recht op gelijkheid en non-discriminatie, op volwaardige participatie in onze samenleving, op tolerantie en solidariteit. Die rechten worden geregeld in allerhande richtlijnen, mededelingen of actieplannen van de EU en op papier bevestigd. Maar er schort nog heel wat aan de implementatie van deze rechten omdat er nog steeds structurele ongelijkheden en ongelijke kansen voor vrouwen in de samenleving blijven bestaan.

De Vrouwenraad geeft in deze nota aanbevelingen voor de belangrijkste knelpunten in het Europees beleid die de volledige gelijkheid v/m in de weg staan.

Europa is al een lange weg gegaan sinds het verdrag van Rome (1957). Ondertussen is er geen enkel domein meer waarop de Europese Unie niet in meerdere of mindere mate actief is. Na een streng regulerende politiek inzake handel (eenheidsmarkt), landbouw, visserij enz. en meer recent ook milieu, is er van langsom meer aandacht voor sociale thema's – maar nog lang niet genoeg!

Bovendien wordt door de crisis en het bezuinigingsbeleid onder het populistische mantra van economische groei en concurrentievermogen de verdere vooruitgang in het Europees sociaal beleid zoals bijv. de invoering van een Europees minimumloon sterk ondermijnd.

Nochtans kan het Europese project slechts slagen indien het beleid werkt aan een **sociaal, solidair, rechtvaardig en duurzaam Europa. De gelijkheid van vrouwen en mannen is daarvoor een absolute voorwaarde.**

De volgende aandachtspunten op Europees en Belgisch beleidsniveau zijn voor de Vrouwenraad even belangrijke stappen op de weg naar echte gelijkheid van vrouwen en mannen.

1. een genderbril voor alle EU-beleidsprocessen

De Vrouwenraad roept op om **gender mainstreaming als het instrument voor de gelijkheid v/m** verder door te voeren **op alle beleidsniveaus**: omdat dit prioritaire principe nu eenmaal op de hele samenleving, vrouwen én mannen, toepasbaar is.

Wij vragen dat de volgende **Europese strategie voor gendergelijkheid 2015-2020** ambitieuze doelstellingen vooropstelt voor de bevordering van de gelijkheid v/m. De opvolging en de evaluatie van die strategie zou best gecoördineerd kunnen worden door een Speciale vertegenwoordig(st)er voor vrouwenrechten en gendergelijkheid die rechtstreeks rapporteert aan de Voorzitter van de Europese Commissie.

2. genderbudgetting meer dan ooit nodig voor het Europees semester

De economische crisis beheerst nog altijd de politieke agenda van de EU en zijn lidstaten. Wij stellen vast dat de bezuinigingsmaatregelen die in het kader van het Europees semester aan de lidstaten opgelegd worden een negatieve impact hebben voor de zwakste groepen in de samenleving – vooral alleenstaande vrouwen met kinderen - en voor de gendergelijkheid. Die besparingen doen vaak afbreuk aan sociale maatregelen of diensten die een grotere participatie of langer werken voor vrouwen ondersteunen.

Wij vragen dat Europa in zijn landenspecifieke aanbevelingen voor de doelstellingen van Europa 2020 voortaan onderzoekt of de begrotingsplannen in de voorgestelde **nationale hervormingsprogramma's gendergevoelig en duurzaam** zijn en de **sociale insluiting** bevorderen. Indien dat niet het geval is moet de Europese Commissie genderspecifieke aanbevelingen formuleren, in een democratisch proces en overleg met het Europees parlement en vrouwenorganisaties. Dat is absoluut nodig indien de EU zijn doelstelling wil bereiken om tegen 2020 20 miljoen minder mensen in armoede te tellen.

3. evenveel vrouwen als mannen aan de top

De Vrouwenraad wil een genderevenwicht in de Europese instellingen en adviesorganen, ook in de topfuncties. De Vrouwenraad sluit zich dan ook ten volle aan bij de 50/50 campagne van de Europese Vrouwenlobby (EWL) *Geen moderne Europese democratie zonder gendergelijkheid*.

Wij roepen de Belgische instellingen op om **enkel kandidaturen van vrouwen in te dienen en/of te steunen voor de topfuncties in de EU tot er een genderevenwicht aan de top bereikt is**.

De Vrouwenraad wil ook meer vrouwen in topfuncties in de economische sector. Campagnes en positieve acties waaronder beter toegankelijke opleidingen en kredietverlening moeten meer vrouwen aanmoedigen om zelfstandig ondernemer te worden. Europa kan en moet hierin een echte voortrekkersrol spelen.

In dit verband vraagt de Vrouwenraad de Europese Raad dringend zijn besprekingen af te ronden over het Europese richtlijnvoorstel dat stelt dat tegen 2020 40% van de niet-uitvoerende bestuurders van beursgenoteerde ondernemingen vrouwen moeten zijn (COM(2012) 614 final).

4. gelijkheid in diversiteit

Het is gewoon een feit dat onze samenleving heel divers en multicultureel is. Dus is het logisch dat indien bepaalde 'groepen' gediscrimineerd worden er alles aan gedaan wordt om die discriminaties op te heffen. Dat vraagt echter geen eenvormige aanpak maar wel doelgerichte acties op de verschillende beleidsniveaus.

Daarbij moet uiteraard ook de nodige aandacht gaan naar de bestaande meervoudige discriminaties. De Vrouwenraad focust daarom in zijn werking ook op kansengroepen o.a. vrouwen met buitenlandse roots, vluchtelingen, oudere vrouwen, eenoudergezinnen, lesbische vrouwen.

De Vrouwenraad vraagt **versterkte aandacht voor vrouwen die niet alleen als vrouwen maar ook als lid van een minderheidsgroep gediscrimineerd worden**. Het schrijnendste voorbeeld daarvan is de schending door bepaalde lidstaten van de mensenrechten van Romavrouwen. Hopelijk brengt de recent aangenomen aanbeveling van de Europese Raad (december 2013) daar verandering in met doelgerichte maatregelen op gebied van toegang tot onderwijs, werk, gezondheidszorg en huisvesting.

5. geen backlash van vrouwenrechten!

Ook dit jaar nog werden door bepaalde lidstaten aanvallen ingezet op doelstellingen (Barcelona, Lissabon) en verworvenheden (i.h.b. reproductieve rechten) die belangrijk zijn voor vrouwen.

De Vrouwenraad wil dat de Belgische leden van de Europese Commissie en van het Europees Parlement **alle pogingen van conservatieve zijde om terug te komen op verworvenheden voor de gelijkheid v/m in de kiem smoren.**

De Vrouwenraad pleit in dit verband voor de toepassing van de 'meestbegunstigingsclausule' ten voordele van de Europese vrouw: een regelgeving op basis van de voor de Europese vrouwen meest gunstige wetten uit de verschillende Europese lidstaten. De toepassing van die clausule zou de gelijkheid v/m in alle lidstaten met een reuzensprong vooruit helpen.

6. meer vrouwen aan de bak in volwaardige jobs

De sterke toename van de armoede is één van de meest zichtbare sociale gevolgen van de economische crisis. De hoge jeugdwerkloosheid in lidstaten als Griekenland en Italië baart grote zorgen, maar ook in België hebben teveel jongeren geen goede vooruitzichten. Bovendien stijgt ook de armoede onder mensen met werk. De ongelijkheden tussen mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt en het hoger armoederisico voor vrouwen blijven bestaan.

De vicieuze cirkel is overbekend: vrouwen werken meer in deeltijdse jobs, in jobs met preciaire statuten, in minder gewaardeerde banen en sectoren waardoor zij minder loon krijgen, minder promotiekansen en later minder pensioen, en waar zij bovendien te maken krijgen met flexibele werktijden en minder sociale zekerheidsrechten kunnen opbouwen.

Dit kan enkel doorbroken worden door **een goede mix van beleidsmaatregelen** op het vlak van gendergelijke arbeidstijd, flexibele arbeidsregelingen op maat van de werknemer, stimulansen om de zorgtaken binnen een koppel te verdelen en toegankelijke en betaalbare kinderopvang.

7. gelijk loon en gelijk pensioen

Dat er een loonkloof is tussen werkende vrouwen en mannen hoeft geen betoog, de oorzaken ervan zijn ook tot vervelens toe beschreven. In Europa bedraagt het uurloon van mannen gemiddeld nog steeds 16% meer dan het uurloon van vrouwen.

De Vrouwenraad wil dat deze **fundamenteel discriminerende loonkloof weggewerkt** wordt op een ernstige en snelle manier op alle niveaus, niet alleen door de overheden en instellingen maar zeker ook door de sociale partners. De implementatie van richtlijn 2006/54 geeft daartoe een belangrijke aanzet. De Vrouwenraad dringt aan op volledige transparantie wat de loonvorming van werknemers betreft in alle bedrijven en sectoren: een doorlichting van het loonbeleid in de bedrijven kan helpen om de bestaande discriminaties tussen vooral gehuwde mannen en gehuwde vrouwen op te heffen. In zijn aanbeveling voor loontransparantie C(2014) 1405 final geeft de Europese Commissie een aantal richtsnoeren die de loondiscriminatie kunnen helpen bestrijden. De EC vraagt o.a. ook dat de lidstaten de statistieken over de loonkloof uitsplitsen naar geslacht, economische sector, arbeidstijd en leeftijd en dit berekenen op jaarbasis.

Het Europees gemiddelde pensioen van vrouwen ligt 39% lager dan dat van mannen. In België ligt de pensioenkloof op 29%. Bovendien is er een sterke correlatie tussen het moederschap en het pensioen: hoe meer kinderen vrouwen krijgen, hoe lager hun pensioen. Dit is niet enkel te wijten aan de moeilijke combinatie van gezin en arbeid maar evenzeer aan de crisismaatregelen die in het verleden zijn genomen die discriminerend zijn voor vrouwen. Daarom vraagt de Vrouwenraad een regelmatige herwaardering van de oudste en laagste pensioenen.

8. geen taboes rond mannen en zorg

De levensloop van mannen is meestal eenvoudiger dan die van vrouwen en verloopt grosso modo over drie fasen: onderwijs, werk en pensioen. Het professionele parcours van vrouwen is veel minder gestroomlijnd omdat zij er deeltijds of helemaal uitstappen om voor de kinderen of ouderen te zorgen. M.a.w. vrouwen verrichten nog altijd het merendeel van het onbetaalde werk voor huishoudelijke en zorgtaken.

De **combinatie werk en gezin** staat centraal in de doelstelling van de EU 2020 strategie om een arbeidsparticipatiegraad van 75% te bereiken tegen 2020. Een **beter aanbod van betaalbare en toegankelijke kinderopvang** is een conditio sine qua non om vooral meer vrouwen op de arbeidsmarkt te krijgen. België zal in ieder geval nog een tandje moeten bijsteken tegen 2020: in het 3de kwartaal van 2013 was 63% van de vrouwen tussen 20 en 64 aan het werk tegenover 72% van de mannen in dezelfde leeftijdsgroep.

Nota: Het is ondertussen drie jaar geleden dat het EP de herziene zwangerschapsrichtlijn goedkeurde (P7_TA(2010)0373) met o.a. de volgende bepalingen: een uitbreiding van het verlof naar 20 weken, het verhogen van het uitkeringsniveau naar 100% van het loon, het vervallen van het maximumdagloon voor de 100%-uitkering, de introductie van een recht op 2 weken betaald vaderschapsverlof. Die wetgevingsresolutie ligt nog altijd op de tafel van de Europese Raad.

9. nultolerantie voor geweld tegen vrouwen

Het onderzoek van het Europees bureau voor de grondrechten zette het zwart op wit: een op de drie vrouwen in Europa was al het slachtoffer van fysiek en/of seksueel geweld, ruim 5 % werd verkracht. Geweld tegen vrouwen is dus een immens probleem, ook in Europa, en moet dringend aangepakt worden.

Wij vragen dat de EU een **Europese strategie en actieplan** uitwerkt en toepast om een einde te maken aan alle vormen van geweld in Europa, m.i.v. verkrachting en prostitutie, om de straffeloosheid te doen stoppen, om alle vrouwen te beschermen en hen toegang te geven tot justitie.

In dit verband dringt de Vrouwenraad erop aan dat de EU zo vlug mogelijk partij wordt bij het Verdrag van de Raad van Europa inzake geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (CAVHIO-verdrag). Dit verdrag verbindt concrete verplichtingen aan de preventie, de bescherming, de vervolging en de monitoring van geweld tegen vrouwen in de lidstaten.

De EU kreeg rechtspersoonlijkheid met het Verdrag van Lissabon en kan dus perfect toetreden tot dit Verdrag van Istanboel. Die toetreding zou naast de juridische gevolgen ook een duidelijke en politieke boodschap vormen.

Nota: Hopelijk worden de ratificatieprocedures in de verschillende parlementen die ons land rijk is zo vlug mogelijk afgerond (in Vlaanderen is dat al gebeurd) zodat België op zijn beurt het Verdrag kan ratificeren.

De Vrouwenraad steunt ook de eis van EWL om **2016** uit te roepen tot **Europees Jaar voor de uitbanning van geweld tegen vrouwen**, gekoppeld aan aanzienlijke middelen voor sensibilisering en acties op alle niveaus..

10. geen clichés in de media (en reclame) en het onderwijs

Stereotypen over 'mannelijke' of 'vrouwelijke' rollen en functies beïnvloeden de studie- en beroepskeuzes, de ongelijke verdeling van arbeidstijd, inkomen en gezinstaken voor mannen en vrouwen en belemmeren al te vaak de promotiekansen van vrouwen.

De Vrouwenraad roept de EU daarom op om de richtlijn 2004/113 uit te breiden met het recht op **gelijke behandeling v/m wat betreft de domeinen media en onderwijs**, en ook meer klaarheid te brengen wat betreft de sociale rechten en bescherming. Naar analogie met de antidiscriminatie-richtlijn 2000/43/EG (over de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming) en de ontwerprichtlijn van de EC (COM(2008)0426) vraagt de Vrouwenraad de discrepantie met die richtlijnen op te heffen en genderdiscriminatie in de media- en reclamesector en in het onderwijs te verbieden.

11. empowerment van vrouwen is ontwikkelingsamenwerking

Europa heeft zich geëngageerd om de vrouwenrechten in de wereld te bevorderen en heeft daarom een sterk beleidskader ontwikkeld voor gendermainstreaming in het buitenlands en ontwikkelingsbeleid. Maar de toepassing ervan loopt niet van een leien dakje, niet alleen door de wereldcrisis maar ook door weinig of geen overleg over het gendermainstreamingsbeleid tussen de DG's bevoegd voor de externe relaties.

De Vrouwenraad steunt de vraag van EWL dat vertegenwoordigers van vrouwenrechten als volwaardig lid van de EU-delegatie deelnemen aan VN- en andere wereldvergaderingen om erop toe te zien dat empowerment van vrouwen centraal staat in het buitenlands beleid.

Het intern en het buitenlands beleid van de EU moet **consistent en duurzaam** zijn en de **empowerment van vrouwen** bevorderen, ook op VN-niveau en bij de onderhandelingen voor de **post-2015 doelstellingen**.

De Vrouwenraad is
een overkoepelende organisatie
voor verenigingen die werken aan
gelijke kansen voor vrouwen en mannen
in een multiculturele samenleving.
Heel wat vrouwenverenigingen
- met verschillende achtergronden -
zijn bij ons aangesloten.

We eisen gelijke rechten en kansen
voor alle vrouwen en mannen,
ongeacht leeftijd, afkomst, seksuele
voorkeur, overtuiging, ...